

การสร้างองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย

The Knowledge management process to create Sand Art

สมพงษ์ ลิระศิริ¹

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ (1) เพื่อศึกษาค้นคว้า องค์ความรู้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดทราย (2) สร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะการวาดทราย เพื่อนำความรู้ความเข้าใจไปสู่ การพัฒนาการสร้างสรรค์ศิลปะการวาดทราย โดยใช้กระบวนการจัดการความรู้ (Knowledge Management) เพื่อนำมาสร้างสรรค์เป็นผลงานศิลปะการวาดทราย ผลที่ได้จากวิจัย (1) ค้นพบขั้นตอนในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดทราย (2) ได้ผลงานสร้างสรรค์ศิลปะด้วยการวาดทราย

คำสำคัญ: องค์ความรู้ / การสร้างสรรค์ผลงาน / ศิลปะการวาดภาพด้วยทราย

¹ ดร., อาจารย์ประจำ คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

Abstract

The objective of this research is (1) To study knowledge of creative Sand Art (2) Creative work of Sand Art To bring knowledge and understanding to development of creative art of Sand Art By using the knowledge management process to create Sand Art. The results of the research (1) Discover the steps in creative Sand Art (2) Get creative Sand Art work

Keywords: Knowledge / Creative Work / Sand Art

บทนำ

ศิลปะมีการพัฒนารูปแบบและแนวความคิดที่แตกต่างหลากหลายออกไปหลากหลายแขนง สำหรับประเภทของศิลปะนั้น ศิลปินได้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะไว้มากมายหลายประเภท ซึ่งเราสามารถแบ่งประเภทของศิลปะ สามารถออกได้เป็น 2 ประเภทใหญ่ ๆ ได้แก่ (1) ทัศนศิลป์ (Fine Art) และ (2) ประยุกต์ศิลป์ (Applied Art) ทัศนศิลป์ คือ ศิลปะที่อำนวยความสะดวกทางใจที่มุ่งเน้นความงาม และความพึงพอใจ มากกว่าประโยชน์ใช้สอย หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการ ทางด้านจิตใจและอารมณ์ เป็นสำคัญ แบ่งออกเป็น 6 แขนง คือ 1. จิตรกรรม (ภาพเขียน) 2. ประติมากรรม (ภาพปั้น) 3. สถาปัตยกรรม (งานก่อสร้าง) 4. วรรณกรรม (บทประพันธ์) 5. ดุริยางคศิลป์ หรือ ดนตรี (การขับร้อง, การบรรเลง) 6. นาฏศิลป์ (การรำ, การละคร) และ ประยุกต์ศิลป์ (Applied Art) คือ ศิลปะที่อำนวยความสะดวกทางกายมุ่งเน้นประโยชน์ทางการใช้สอยมากกว่าความงาม หรือสิ่งที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อตอบสนองความต้องการ ทางร่างกาย แบ่งออกเป็น 5 แขนง คือ 1. พาณิชยศิลป์ (ศิลปะเพื่อประโยชน์ทางการค้า) 2. มัณฑนศิลป์ (ศิลปะการตกแต่ง) 3. อุตสาหกรรมศิลป์ (ศิลปะออกแบบผลิตภัณฑ์) 4. หัตถศิลป์ (ศิลปะที่ใช้ฝีมือ) 5. ประณีตหัตถศิลป์ (ศิลปะการช่างฝีมือชั้นสูง) จากความหมาย ความงาม และประเภทของศิลปะ สามารถสรุปได้ว่า ศิลปะคือสิ่งที่มนุษย์ สร้างสรรค์ขึ้น เพื่อความงามและความพอใจ ความงามและความพึงพอใจของศิลปะมี 2 ประเภท คือ (1) ประเภทความงามทางกาย และ (2) ประเภทความงามทางใจ ความงามทางกายเป็นศิลปะที่เกี่ยวข้องกับวิถีชีวิตของเรา เราสัมผัส และเห็นคุณค่า ได้อย่าง เป็นรูปธรรม ส่วนความงามทางใจเป็นศิลปะที่มีคุณค่าทางนามธรรม ทำให้เรามีความเป็นมนุษย์ ที่สมบูรณ์ สามารถดำเนินวิถีชีวิตได้อย่างมีความสุข (ภณทิริมา ฐรีโรจน์, 2546)

ในปัจจุบันศิลปินมีอิสระในการสร้างสรรค์ผลงานอย่างกว้างขวาง ลักษณะของผลงานสามารถตอบสนองความต้องการของกลุ่มคนรุ่นใหม่มากขึ้น มีการสร้างสรรค์ผลงานตามสมัยนิยมเลียนแบบอย่างศิลปินที่น่าสนใจจากโลกตะวันตก ผลงานและการดำรงชีวิตของศิลปินส่วนใหญ่มี

ลักษณะพึงพิงตัวเอง ปรับตัวตามสภาพการเปลี่ยนแปลงของสังคมและปัจจัยอื่นๆอยู่เสมอ จึงทำให้รูปแบบผลงานศิลปะมีความเปลี่ยนแปลงอยู่ตลอดเวลาไม่เคยหยุดนิ่ง ท่ามกลางความหลากหลายของรูปแบบการสร้างสรรค์ ศิลปะการวาดภาพด้วยทรายเป็นรูปแบบการสร้างสรรค์หนึ่งที่เกิดขึ้นและถูกเผยแพร่จนเป็นที่รู้จักในวงกว้าง การแสดงวาดทราย (Sand Art) นำเสนอศิลปะผ่านเรื่องราวจากเม็ดทราย โดยศิลปินจิตรกรผู้ถ่ายทอดนำเสนอเล่าเรื่องราว ตามแนวความคิดที่ตนเองต้องการได้อย่างน่าสนใจ และหาชมได้เฉพาะในโอกาสพิเศษ เป็นการเล่าเรื่องราวที่ถูกสร้างสรรค์ผ่านเม็ดทรายที่เป็นทั้งศาสตร์และศิลป์

ศิลปินวาดทรายที่มีชื่อเสียงเป็นที่รู้จักทั่วโลกและเป็นคนแรกที่คนไทยรู้จัก คือ ชิมโมโนวา ชาวยูเครน ที่คนไทยรู้จักศิลปินวาดทรายท่านนี้เพราะผลงานเรื่องเล่าจากเม็ดทรายเพื่อร่วมเฉลิมฉลองครบรอบ 84 ปีแห่งการครองราชย์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ภูมิพลอดุลยเดช เมื่อวันที่ 5-6 มกราคม 2555 ณ ศาลาครุฑาธรรม งานปีโอไอแฟร์ กรุงเทพมหานคร ต่อเบื้องพระพักตร์สมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี และคณะรัฐบาลไทย ชิมโมโนวา ผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะจากเม็ดทราย ได้กล่าวถึงการทำงานไว้ว่า เนื้อหาของการแสดงดังกล่าวเป็นการถ่ายทอดเรื่องราวพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวในทุก ๆ ด้าน เช่น การประดิษฐ์สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ความห่วงใยที่ทรงมีต่อสิ่งแวดล้อม และความรักที่พระองค์ทรงมีต่อพสกนิกรและประเทศของพระองค์ ในประเทศไทย จากการเผยแพร่ผลงานวาดทราย ทำให้ผู้ชมเกิดความประทับใจ และได้กลายเป็นแรงบันดาลใจให้กับผู้สร้างสรรค์ผลงานศิลปะ และศิลปินไทยจนเกิดการฝึกฝนและสร้างสรรค์ผลงานศิลปะในรูปแบบนี้เกิดขึ้น (ราตรี วิเศษภูธรวงศ์, 2562: ออนไลน์)

ศิลปะวาดทรายหรือ Sand Art ยังไม่เป็นที่แพร่หลาย มีเพียงศิลปินจำนวนน้อยที่มีผลงานเผยแพร่ เนื่องจากศิลปะวาดภาพทรายนั้น ยังไม่มีผู้สอนโดยตรง รวมถึงตำราเอกสาร ศิลปินจึงฝึกฝนด้วยตนเองผ่านการดูผลงานของศิลปินต่างชาติผ่านทางสื่อออนไลน์ ศิลปะวาดภาพทรายเป็นการวาดภาพด้วยมือ ลงน้ำหนัก แสง และเงา ระยะเวลาที่ไล่ ไกล ซึ่งการวาดรูปด้วยเม็ดทรายต้องเข้าใจการใช้มือในลักษณะต่าง ๆ และต้องมีทักษะด้านการวาดรูป แต่อาจไม่จำเป็นต้องวาดรูปได้ดี ลักษณะงานศิลปะรูปแบบนี้เป็นศิลปะที่แสดงสดบนเวทีเพื่อให้ผู้ชมได้สัมผัสทันที บางครั้งเสนอไปกับบทกวีหรือการดำเนินเรื่องแบบภาพยนตร์ บางแห่งมีนักดนตรีแสดงประกอบ ในปัจจุบันแม้ศิลปะวาดทราย จะเป็นที่รู้จักอย่างแพร่หลายแล้วแต่ยังไม่มีผู้ใดได้รวบรวม องค์ความรู้ การจัดการความรู้ หรือ KM ซึ่งที่ย่อมาจากคำว่า “Knowledge Management” คือ การรวบรวมองค์ความรู้ที่มีอยู่ ซึ่งกระจัดกระจายอยู่ในตัวบุคคลหรือเอกสาร มาพัฒนาให้เป็นระบบ เพื่อให้ทุกคนสามารถเข้าถึงความรู้ และพัฒนาตนเองให้เป็นผู้รู้ รวมทั้งปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ เทคนิควิธีการทำงานศิลปะวาดทราย เอาไว้อย่างเป็นระบบเลย ซึ่งถ้ามีการจัดทำให้จะสามารถสร้างคุณประโยชน์ต่อการศึกษา การทำงานศิลปะ การสร้างอาชีพ และการพัฒนาคนได้เพิ่มขึ้นอีกเป็นอย่างมาก

ผู้วิจัยจึงเห็นความสำคัญที่จะทำการศึกษาค้นคว้า องค์ความรู้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดทราย รวมทั้งการสร้างความรู้ความเข้าใจในการ สร้างสรรค์ผลงานของ ศิลปิน เพื่อนำความรู้ความเข้าใจไปสู่ การพัฒนาการสร้างสรรค์ศิลปะการวาดทรายต่อไปในอนาคตต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อสร้างองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงาน และสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย
2. เพื่อนำองค์ความรู้ไปเพื่อพัฒนางานสร้างสรรค์ศิลปะการวาดภาพด้วยทราย

วิธีดำเนินการวิจัย

วิธีการศึกษา การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ (Qualitative Research) ผู้วิจัยได้ดำเนินการตามขั้นตอนต่าง ๆ ดังนี้

1. การกำหนดประชากรและการเลือกกลุ่มตัวอย่าง

1.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ศิลปินที่มีประสบการณ์ทางด้านศิลปะวาดภาพด้วยทรายอย่างน้อย 3 ปี และ เป็นผู้มีผลงานที่ได้รับการเผยแพร่ผลงานเกี่ยวกับด้านศิลปะวาดภาพด้วยทรายที่เป็นที่ยอมรับมีความน่าเชื่อถือ

1.2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ ชีเนีย ซิมโนโนวา (Kseniya Simonova) ศิลปินวาดทรายชาวยูเครน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยในครั้งนี้ ประกอบด้วย 2 ประเภท

2.1. เครื่องมือที่ใช้ในการสร้างสรรค์ คือ แบบร่างภาพผลงานสร้างสรรค์ เพื่อการจัดแสดงศิลปะวาดทราย จำนวน 8 นาที

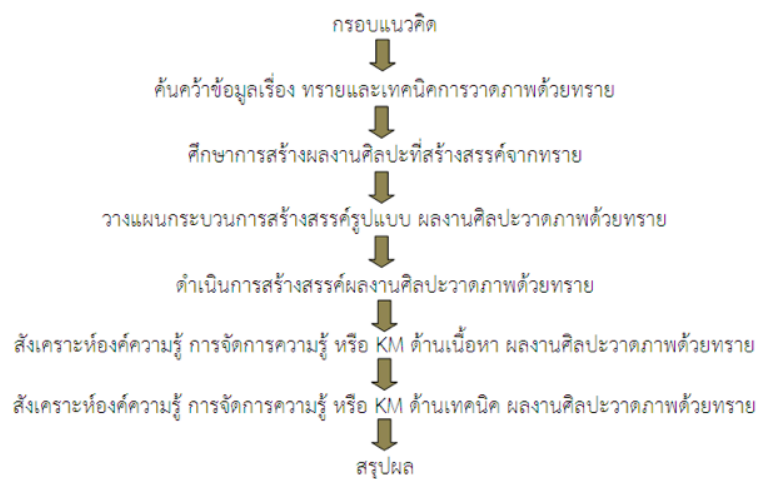
2.2. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูล ได้แก่

2.2.1 เอกสาร บทความวิจัย ศึกษาข้อมูลทฤษฎีที่ค้นคว้าจากเอกสาร วารสาร และหนังสือ

2.2.2 วัตถุเทปวีดีโอผลงานศิลปะวาดทราย ศึกษาองค์ความรู้ ด้านเนื้อหาและกระบวนการสร้างสรรค์รูปแบบผลงานศิลปะการวาดทราย โดยใช้กระบวนการจัดการองค์ความรู้ KM และวิเคราะห์ผลโดยการเขียนบรรยาย

กรอบแนวคิดการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดการวิจัย

ที่มา : สมพงษ์ ลิ่วศิริ, 2563

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. ดำเนินการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเรื่อง “ศิลปะการวาดทราย” จากเอกสารงานวิจัย บทความ และศึกษาผลงานของศิลปิน ชีเนีย ซิมโมนอฟา (Kseniya Simonova) ศิลปินวาดทรายสาวชาวยูเครน
2. ดำเนินการจัดทำแบบร่างผลงานสร้างสรรค์ศิลปะวาดทรายจำนวน 1 ชุด โดยมีขอบเขตเวลา 8 นาที
3. ดำเนินการทดลองผลงานสร้างสรรค์การวาดทรายตามแบบร่างที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น และแก้ไขปัญหาที่พบ ทดลองซ้ำจนได้ผลตรงตามแบบร่างผลงานที่ได้สร้างสรรค์ไว้
4. นำผลงานสร้างสรรค์การวาดทรายชุด “ธ สถิตในใจ ไทยนิรันดร์” เข้าร่วมแสดงในงานนิทรรศการ ธ สถิตในใจ ไทยนิรันดร์ ณ ศูนย์การค้าจังซีลอน ป่าตอง ภูเก็ต วันที่ 13 ตุลาคม 2562
5. นำข้อมูลที่ได้มาสังเคราะห์และรายงานผลการศึกษา โดยการบรรยาย

การวิเคราะห์ข้อมูล

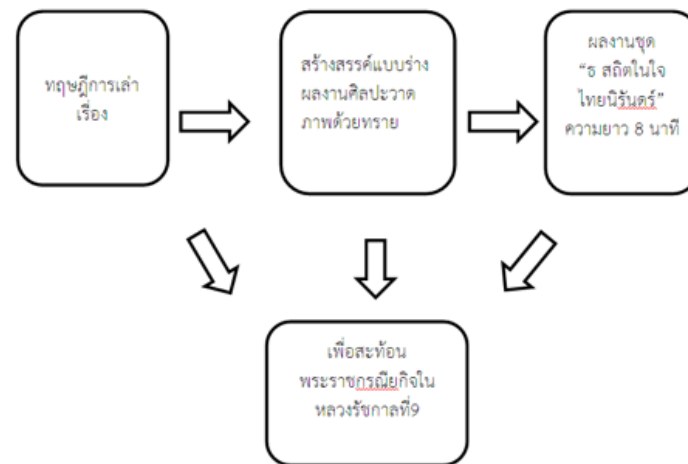
1. สังเคราะห์ข้อมูลจากเอกสาร หนังสือ และผลงานศิลปะการวาดทรายทั้งไทยและต่างประเทศ และผลงานที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้นและได้เผยแพร่ผลงานในงานนิทรรศการ ณ สภานิติบัญญัติ ณ ศูนย์การค้าจังซีลอน ปาตอง ภูเก็ต วันที่ 13 ตุลาคม 2562
2. สังเคราะห์องค์ความรู้โดยใช้ การจัดการองค์ความรู้ KM ด้านการสร้างสรรค์ผลงานและเทคนิคศิลปะการวาดภาพด้วยทราย

ขั้นตอนการสร้างสรรค์

ผลงานสร้างสรรค์การวาดทรายชุด “ณ สภานิติบัญญัติ ไทยนิรันดร์” ได้ร่วมแสดงในงานนิทรรศการ ณ สภานิติบัญญัติ ณ ศูนย์การค้าจังซีลอน ปาตอง ภูเก็ต วันที่ 13 ตุลาคม 2562 โดยนิทรรศการ จัดขึ้นเพื่อน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร ขั้นตอนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย ซึ่งเป็นผลงานที่มีรูปแบบทางด้านศิลปกรรมศาสตร์ แนวการสร้างสรรค์ศิลปกรรมร่วมสมัย มีขั้นตอนทำงานโดยมีขั้นตอนดังนี้

1. ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากเอกสารที่เกี่ยวข้อง ทั้งหนังสือ รายงานวิจัย บทความ เพื่อเป็นข้อมูลในการสร้างเนื้อเรื่อง สอดคล้องกับเนื้อหาในนิทรรศการ ณ สภานิติบัญญัติ ณ ศูนย์การค้าจังซีลอน ปาตอง ภูเก็ต วันที่ 13 ตุลาคม 2562
2. ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากหนังสือแสดงผลงาน สื่อบันทึกผลงาน นิทรรศการ แสดงงาน เอกสารที่แสดงถึงแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องกับการสร้างสรรค์ผลงานเพื่อกำหนดรูปแบบที่นำมาใช้แสดงให้สอดคล้องกับตัวผลงาน
3. ทำการศึกษาและรวบรวมข้อมูลจากผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย รวมทั้งเนื้อหาที่มีผลต่อการสร้างสรรค์ผลงาน รวมทั้งเทคนิควิธีการทำงาน เพื่อนำองค์ความรู้ที่ผ่านการวิเคราะห์และสรุปผลเพื่อสร้างสรรค์ผลงาน ศิลปะการวาดภาพด้วยทรายขึ้นมาใหม่
4. ทำการสร้างแบบร่างผลงานสร้างสรรค์ศิลปะการวาดทรายจำนวน 1 ชุด โดยมีขอบเขตเวลา 8 นาที
5. ทำการปรึกษาคัดเลือกดนตรีที่เข้ากับรูปแบบเนื้อหา ร่วมกับผู้เชี่ยวชาญทางด้านดนตรี โดยใช้เพลงทั้งสิ้น 6 เพลง
6. ทำการทดลองสร้างผลงานการวาดทรายตามแบบร่างที่ผู้วิจัยสร้างสรรค์ขึ้น และแก้ไขปัญหาที่พบ ทดลองซ้ำจนได้ผลตรงตามแบบร่างผลงานที่ได้สร้างสรรค์ไว้
7. ทำการทดลองแสดงผลงานการวาดทรายพร้อมกับดนตรี และแก้ไขปัญหาที่พบ ทดลองซ้ำจนได้ผลตรงตามแบบร่างผลงานที่ได้สร้างสรรค์ไว้

8.) นำผลงานสร้างสรรค์การวาดทราวยชุด “ธ สถิตในใจ ไทยนิรันดร์” และแสดงเผยแพร่ผลงานในงานนิทรรศการ ธ สถิตในใจ ไทยนิรันดร์ ณ ศูนย์การค้าจังซีลอน ปาตอง ภูเก็ต วันที่ 13 ตุลาคม 2562

ภาพที่ 2 กรอบความคิดในการสร้างสรรค์
ที่มา : สมพงษ์ ลิ่วศิริ, 2563

ผลการวิจัย

การสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์การวาดทราวยชุด “ธ สถิตในใจ ไทยนิรันดร์” พบว่า องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย และ การสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์ศิลปะการวาดภาพด้วยทราย มีดังนี้

1.) องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย

- ศิลปะการวาดภาพด้วยทราย มีลักษณะในการสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทำงานที่ใช้สื่อแบบ บูรณาการร่วมกันระหว่างธรรมชาติ และเทคโนโลยี ด้วยการใช้แสงนำมาสร้างสรรค์ผลงาน ถือเป็นการสร้างสรรค์ที่แสดงออกด้วยความเป็นเอกลักษณ์ของผลงาน (Originality) เพราะศิลปินต่างก็ต้องมีแนวความคิด แรงบันดาลใจ ต้องอาศัยข้อมูลภายนอก จากนั้นจึงนำข้อมูลเหล่านั้น ผสมผสานระบบการค้นคว้า วิเคราะห์และสังเคราะห์ ออกมาเป็นผลงานสร้างสรรค์ (“การเขียนเนื้อหาสาระทางวิชาการจากการสร้างสรรค์ศิลปะ, วิชาการสร้างสรรค์ศิลปะสร้างสรรค์, ศิลปะ-วิจัย, การวิจัยศิลปะ.”, 2560: ออนไลน์)

- การทำงานและอิทธิพลที่ได้รับ จากการศึกษาผลงานของ ซีนียา ซิมโมนโนวา (Kseniya Simonova) ศิลปินวาดทรายชาวชาวยูเครน พบว่า ปัจจัยสำคัญในการทำงานศิลปะวาดทรายที่สำคัญคือช่วงเริ่มฝึกฝนศิลปะวาดทราย ในตอนแรก ปัญหาอยู่ที่การฝึกหัดและทดลองการใช้วัสดุ “ทราย”

ทั้งทรายจากแหล่งทรายในธรรมชาติ อาทิ ทรายทะเล ทรายบก ทรายภูเขาไฟ ที่มีคุณสมบัติทางกายภาพแตกต่างกันไปตามภูมิศาสตร์ที่ต่างกันไปบนโลก ภูมิลำเนาของศิลปินจึงถือได้ว่าส่งผลไม่น้อยต่อวัสดุที่เลือกใช้ในการทำงาน ที่มีทั้งเรื่องของราคา และความยากง่ายในการเข้าถึงแหล่งวัสดุนั้นๆ การฝึกฝนอย่างหนักโดยต้องใช้เวลายาวนาน อาจะพบกับอุปสรรคและปัญหา อาทิ การต้องยืนเป็นเวลานาน และการต้องปรับสายตา ฝึกฝนการมองเห็นใหม่เนื่องจากต้องจ้องมองพื้นแสงสีขาวอยู่เป็นเวลานาน เป็นต้น (Kseniya Simonova, 2562:ออนไลน์)

- เนื้อหาภายในศิลปะการวาดภาพด้วยทราย สามารถเป็นสื่อที่ถ่ายทอดเรื่องราวเกี่ยวกับแรงบันดาลใจในชีวิต โดยการใช้การเล่าเรื่องผ่านองค์ประกอบต่าง ๆ ในลักษณะ วรรณกรรม หรือบทละคร อาทิ ตัวละคร นุ่มสาว ลูกชายและพ่อแม่ ฉากพื้นหลัง สัญลักษณ์ที่เป็นสากล ที่สื่อสารเป้าหมายของเรื่อง ที่ต้องการกระตุ้นเตือน เน้นย้ำ ปลุกเร้า ความทรงจำ ความรู้สึก นึกคิดของทุก ๆ คนให้คิดถึงสิ่งที่มีความสำคัญในช่วงเวลาในเวลาปัจจุบันหรือแม้แต่อดีต ช่วยให้เราไม่ลืมหรือปล่อยทิ้งสิ่งที่มีความหมายต่อเรา และกระตุ้นให้กลับไปดูแลใส่ใจสิ่งเหล่านั้น ซึ่งถือได้ว่าเป็นความเจ็บปวดแหลมในการนำเสนอเนื้อหาที่แฝงอยู่ในผลงานศิลปะ หรือที่เรียกว่า Soft Power

- วัสดุ “ทราย” ในมิติของสังคมและวัฒนธรรม ประเพณีของไทยนั้นมีความเกี่ยวข้องกับทรายมาอย่างช้านาน อาทิ การขนทรายเข้าวัดเพื่อก่อพระเจดีย์ทราย ที่แฝงคติความเชื่อในการดำรงชีวิตผ่านประเพณีไทยช่วงเทศกาลวันสงกรานต์ ทรายในประเทศไทยนั้น เกิดขึ้นเองตามธรรมชาติ โดยการแปรรูปหรือการเกาะเกาะแบ่งส่วนมาจากหินและกรวดทรายที่ขุดได้บนพื้นดินเรียกว่า “ทรายบก” นั้นเหมาะสมและให้ผลตรงตามความต้องการในการสร้างสรรค์มากกว่าชนิดอื่น การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทรายจึงเลือกใช้ทรายในลักษณะนี้เท่านั้น ส่วนที่เกิดจากลำธารแม่น้ำเรียกว่า “ทรายแม่น้ำ” ที่เกิดจากทะเลเรียกว่า “ทรายน้ำเค็ม” ทรายจากจังหวัดอ่างทอง ราชบุรี และตำบลบ้านแปง จังหวัดสิงห์บุรี และทรายที่อ่างทองคุณภาพไม่ค่อยดี ส่วนทรายราชบุรีถือว่ามีความดี ซึ่งขุดมาจากแม่น้ำราชบุรี ทรายบ้านแปงเป็นทรายที่ดีแต่ขาดอนุภาคที่ละเอียด ส่วนทรายละเอียดมาจากตำบลบางพุท จังหวัดพระนครศรีอยุธยา เป็นแหล่งทรายที่ขุดแล้วส่งมาจำหน่ายในกรุงเทพมหานคร ส่วนที่อื่น ๆ ในประเทศไทยนั้นยังมีอีกมากมาย ส่วนใหญ่แหล่งทรายก่อสร้างจะมีอยู่ตามบริเวณทางน้ำใหญ่ ทางภาคเหนือจะมีอยู่ตามแม่น้ำ ปิง วัง ยม น่าน แม่น้ำลาว แม่น้ำกก แม่น้ำกว๊ม แม่น้ำทา ทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือมี แม่น้ำโขง แม่น้ำมูล แม่น้ำชี ทางภาคกลางมีแอ่งที่ลุ่ม ทรายอยู่ลึกลงมาก เป็นแอ่งรับตะกอนแม่น้ำมาจากภาคเหนือ ทั้งสี่สายที่รวมกันเป็นแม่น้ำเจ้าพระยา และยังมีแม่น้ำป่าสัก และอื่นๆ อีกหลายสาขามาจากภูเขาทั้งทางขอบแอ่งด้านตะวันออกและตะวันตก ก่อนจะไหลลงสู่ทะเลที่อ่าวไทย และยังมีบริเวณที่ราบลุ่มที่มีแหล่งทรายอยู่ในส่วนภาคกลางตอนล่าง ในส่วนของภาคตะวันตกมีสายน้ำจังหวัดเพชรบุรี ประจวบคีรีขันธ์ และสายน้ำอื่น ๆ ส่วนทางภาคใต้มีทั้งฝั่งตะวันออกและตะวันตกก็มีแหล่งทรายแม่น้ำต่าง ๆ เช่นกัน (วิชัย วรยศอำไพ, 2542)

- วัสดุ “ทราย” ในมิติของการเป็นสื่อในการสร้างสรรค์ศิลปะนั้น พบว่า ในปัจจุบันการใช้ ทรายเป็นสื่อในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะ นั้นมีอยู่อย่างกว้างขวางและหลากหลายรูปแบบอย่าง “ทราย” ถูกนำมาเป็นสื่อในกิจกรรมทางศิลปะ อาทิ “เทคนิคเขียนทราย” เพื่อผ่อนคลายความเครียด เพราะ “ทราย” นั้นมีสีสัน สดใส สะดุดตาให้ความรู้สึกที่นุ่มนวล ละเอียดย่อน เมื่อได้สัมผัสทำให้เกิด มีความสุข ความอิสระ ทำให้จิตใจที่สงบ ร่มเย็นลง และยังปลดปล่อยจินตนาการ ความคิดในใจ รวมทั้งระบายความเคร่งเครียดหรือปลดปล่อยอะไรบางอย่างที่อยู่ข้างใน นั่นคือ การบำบัดจิตใจ ทำให้จิตใจสงบมีความสุข และก็ได้ผ่อนคลายบำบัดไปในตัว รวมทั้งพบว่ามี การนำเสนอผลงาน ศิลปะด้วย “ทราย” ในลักษณะ “ศิลปะสตรีทอาร์ต” ใช้ทรายสีต่างๆ ใส่ขวดคล้ายขวดซอสพลาสติก ให้ผู้ชมและผู้สนใจมาร่วมกันระบายทรายสีบนพื้นถนนนอกจากนี้ ยังเป็นกิจกรรมที่ทำความสะดวก ได้ง่าย เพียงแค่กวาดทรายสีให้เรียบร้อยอีกด้วย

- การวาดทรายและภาพเคลื่อนไหวทราย (Sand Art and Animation) ถือเป็นเพียง 1 ใน จำนวนรูปแบบงานที่หลากหลายในปัจจุบัน รวมทั้งยังเป็นที่รู้จักและได้รับการฝึกฝนจากศิลปิน หลายคนทั่วโลก ศิลปะการวาดภาพด้วยทรายนั้น มีความพิเศษที่สามารถสร้างสรรค์ผลงานได้ใน หลากหลายรูปแบบ อาทิ รูปแบบหนังสือ หรืองานภาพเคลื่อนไหวแบบจับภาพทีละเฟรม หรือศิลปะ แสดงสดพร้อมกับการฉายภาพ จนถึงการประชุมโครงการทำงานร่วมกับโปรแกรมการสร้างภาพ การ ตัดต่อด้วยคอมพิวเตอร์จัดเก็บบันทึกเอาไว้ในรูปแบบไฟล์ดิจิทัลทำให้สามารถดำรงรักษาลงาน ไว้ได้อย่างยาวนาน เพื่อสื่อสารแนวความคิดต่าง ๆ ศิลปินใช้การเคลื่อนไหวของมือและท่าทาง เพื่อ ควบคุมทราย บนโต๊ะ ตู้ หรือ กล้องไฟ ที่มีแหล่งกำเนิดแสงอยู่ด้านล่างอย่างระมัดระวัง เพราะงาน ลักษณะนี้หากมีข้อผิดพลาดจะไม่สามารถแก้ไขได้ ต้องเริ่มใหม่ทั้งหมด โดยภาพแต่ละภาพ เฟรม แต่ละเฟรม ถูกวาดออกมาเป็นภาพทิ้งไว้เพียงชั่วครู่ไม่กี่วินาทีจะถูกเปลี่ยนหรือลบ เพื่อให้เกิดมีพื้นที่ ว่างใหม่ สำหรับการวาดภาพหรือเฟรมถัดไป และผลงานจึงไม่สามารถเก็บเป็นรูปธรรมได้เหมือน อย่างศิลปะรูปแบบอื่น ๆ อีกทั้งหากสร้างขึ้นใหม่ก็ไม่สามารถสร้างใหม่ในแบบเดิมได้เหมือนเดิม ผู้ สร้างและผู้ชมต่างต้องใช้สมาธิ ความสนใจ พินิจ พิจารณาภาพแต่ละภาพในขณะที่ภาพเหล่านั้น ปรากฏไปพร้อม ๆ กับการมองและคิดถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ถูกเล่าผ่านความเงียบ ถือเป็นเสน่ห์และ คุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ชั้นสูงที่เป็นเสน่ห์ที่ซ่อนเร้นในงานศิลปะรูปแบบนี้โดยเฉพาะ ศิลปินต้อง อาศัยเพียงการใช้ มือ นิ้วหรืออุปกรณ์เพียงเล็กน้อยอย่างเช่น พู่กัน หรือไม้ขนาดเล็ก ในการสร้างรูป ร้างเพื่อให้ทรายปรากฏกลายเป็นรูปร่าง รูปทรง 2 มิติสีดำ หรือสีน้ำตาลเข้ม

- วัสดุและอุปกรณ์ในการทำงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย กล้องไฟหรือตู้ไฟคือสิ่ง สำคัญ และต้องสร้างจากวัสดุที่มีความแข็งแรงคงทนสามารถรับน้ำหนักได้ดี อาทิ ไม้หรือวัสดุ จำพวกของแข็ง อาทิ อลูมิเนียม เหล็ก หรือทำจากไฟเบอร์ เป็นต้น พื้นที่สำหรับวาด มักนิยมทำจาก กระดาษดัดแสง และอะคริลิคแบบขุ่น มีความหนา 5 มิลลิเมตร เป็นอย่างน้อย หรือมากกว่านั้น

ขึ้นไป ลักษณะที่โปร่งแสงไม่มาก คือ มีความขุ่นเพื่อให้ปริมาณของแสงลอดผ่านได้พอสมควร สีส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดที่นิยมใช้มักเป็นสีขาว เรื่องของขนาดของตู้หรือกล่องไฟส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับปัจจัยเรื่อง รูปร่าง ร่างกาย ขนาดของอวัยวะของผู้สร้างสรรค์แต่ละคนว่ามีขนาดใหญ่หรือเล็ก การกำหนดความกว้าง ยาว สูงจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยของแต่ละบุคคลที่จะตั้งค่าขนาดตามแต่ที่แต่ละคนถนัดหรือต้องการ ดวงไฟ – หลอดไฟ พบว่าการเลือกใช้จะขึ้นอยู่กับ ขนาดของตู้ ระยะห่างระหว่างจุดติดตั้งไฟกับกระจก ขนาดพื้นที่ในการทำงานทั้งแบบที่เป็นหลอดชนิดไส้หลอดเป็นแก้วหรือหลอดแบบใหม่อย่างเช่นหลอดไฟ Led ที่สามารถใช้ได้ดีไม่แตกต่างกัน โดยข้อควรระวังนั้นคือความปลอดภัยของ ความททานของหลอดไฟในการใช้งานเป็นระยะเวลานานๆติดต่อกันว่าจะไม่ร้อนมากจนเกิดประกายไฟหรือการลุกไหม้ขึ้น โปรเจกเตอร์และกล่องเหนือศีรษะไฟ รวมทั้งกระบวนการในการจัดเก็บ หรือบันทึกผลงานเอาไว้หลังจากที่ทำงานเสร็จ ส่วนใหญ่พบว่าเก็บไว้ในรูปแบบของไฟล์ภาพเคลื่อนไหวในลักษณะเดียวกับวิดีโอ ภาพยนตร์ หรือผลงานอะนิเมชัน นิยมใช้กล้องถ่ายภาพคุณภาพสูงติดตั้งไว้ในตำแหน่งเหนือศีรษะ เพื่อแสดงภาพที่เกิดและดำเนินตลอดระยะเวลาที่แสดงผลงานไปพร้อมๆกับการบันทึกผลงานไปด้วยในเวลาเดียวกัน ชนิดหรือระบบสัญญาณที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของพื้นที่ เช่น เอเชีย ยุโรป หรือ อเมริกา เป็นต้น (Phani Tetali, 2560:ออนไลน์)

2.) การสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์ศิลปะการวาดภาพด้วยทราย

- เนื้อหา ศิลปะการวาดภาพด้วยทราย ในฐานะ “สื่อ” ในยุคปัจจุบันที่ทำหน้าที่ในการสื่อสารความคิดระหว่างมนุษย์ “ภาพหนึ่งภาพแทนคำนับพัน” ผู้วิจัยพบว่า “ศิลปะ” เป็นหนึ่งในรูปแบบการเล่าเรื่องรูปแบบหนึ่ง ปรากฏอยู่ในลักษณะของภาพเขียนบนผนัง งานศิลปะประเภทต่าง ๆ รวมทั้งมุขปาฐะและนิทานปรัมปรา เรื่องสั้น นวนิยาย สารคดี ภาพยนตร์ และไม่เว้นแม้แต่กระทั่งในความฝัน การเล่าเรื่อง คือ กระบวนการสื่อสารระหว่างมนุษย์ อันประกอบไปด้วย “ศิลปะ” การพูด การตีความหมาย การประเมินคุณค่า ซึ่งจุดมุ่งหมายของการเล่าเรื่อง คือ การชวนเชิญ การโน้มน้าว การชักจูงให้เกิดความสนใจ มีปฏิริยาโต้ตอบ ดังนั้น การเล่าเรื่องจึงมีลักษณะที่เป็นปฏิสัมพันธ์ มีโครงสร้าง มีรูปแบบ และมีขั้นตอนในการดำเนินการ รวมถึงศิลปะในการแสดงออกอื่น ๆ ของมนุษย์ ไม่ว่าจะเป็นการโน้มน้าวใจหรือการแสดงรวมอยู่ด้วย ศาสตร์ใน “การเล่าเรื่อง (Story telling)” ซึ่งเป็นการบอกเล่าเรื่องราว ความรู้ต่างๆที่อยู่กับตัวบุคคล (Tacit knowledge) จากประสบการณ์การดำเนินชีวิต เรื่องที่ซาบซึ้ง ประทับใจ มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) ที่นำมาใช้เรื่องเล่าในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทรายนี้ ยึดทฤษฎีมุมมองการเล่าเรื่อง โดยอาศัยหลักการเล่าเรื่องแบบ “การไม่ปรากฏผู้เล่าเรื่อง” เพื่อประสงค์ให้ผู้ชมเกิดความรู้สึกเสมือนยืนมองดูเหตุการณ์อยู่ด้วยระยะห่าง ๆ เพื่อให้ความรู้สึกเป็นอิสระจากเรื่องที่กำลังได้พบเห็น โดยจุดมุ่งหมายในการเล่าเรื่องตามทฤษฎีดังกล่าวนี้ เป็นกลวิธีในการเล่าเรื่องด้วยรูปแบบที่สร้างความแปลกใหม่จากเดิมตามคุณลักษณะของศิลปินในยุคปัจจุบันที่แสวงหากลวิธีในการเล่าเรื่องแบบใหม่ ๆ และยังเป็นสิ่งที่เป็นนามธรรมที่ซ่อนอยู่ภายในใจของมนุษย์ทุกคน ให้ปรากฏออกมาเป็นรูปธรรมที่สัมผัสได้และ

เกิดความซาบซึ้ง สะเทือนอารมณ์ (Emotional Art) มีความรู้สึกปิติ ยินดี อิ่มเอิบใจ ผ่านการสัมผัสผลงานศิลปะ รวมทั้งประโยชน์ที่มีต่อความคิดในระดับลึก ด้านปัญญา (Intellectual Art) รวมทั้งในแบบ (Perceptual art) มีส่วนช่วยการพัฒนา จินตนาการ และประสบการณ์ทางความคิดให้กับผู้ชมได้ในเชิงประจักษ์ ในด้านแนวความคิดตามลักษณะศิลปะในแบบ (Conceptual Art) ที่มีผลสรุปในเนื้อหาสาระที่เป็นองค์ความรู้ทางวิชาการแฝงอยู่ทั้งในกระบวนการทำงานและตัวผลงานศิลปะ ความเป็นศิลปะในการให้ประโยชน์ต่อด้านจิตใจ อารมณ์ ความรู้สึก ซึ่งเป็นการพัฒนาบทบาทใหม่ให้กับศิลปินและการสร้างสรรค์ผลงาน ในการขยายขอบเขตพื้นที่ปฏิบัติการที่มีได้จำกัดแค่เพียงเวทีทางศิลปะ ยังสามารถข้ามพรมแดนในเชิงบูรณาการในรูปแบบการสร้างสรรค์ศิลปะวิชาการ หรือการสร้างสรรค์ศิลปะ –วิจัย และการวิจัยทางศิลปะตามลักษณะงานวิชาการ ในแวดวงวิชาการระดับชาติได้อีกด้วย (วิรุณ ตั้งเจริญ, 2555)

- รูปแบบ เป็นการใช้รูปร่างแบบภาพเงาดำ (silhouette) หมายถึงรูปที่เกิดจากเส้นรอบนอกที่คมชัดและมีสีทึบของศีรษะ ร่างกาย หรือกลุ่มคน เกิดจากการตัดกระดาษเป็นรูปเงาดำ และกลายเป็นนิยมอย่างสูงในศตวรรษที่ 19 ได้รับแรงบันดาลใจจากการแสดงละครเงาของจีนและญี่ปุ่น จนต้นคริสต์ศักราชที่ 1840 รูปถ่ายเริ่มเข้ามาแทนที่ ในคริสต์ศตวรรษที่ 21 ภาพเงาดำก็ยังได้รับความนิยมสนใจอยู่ไม่น้อยในกลุ่มคนที่นิยมภาพแบบย้อนยุค เพราะไม่เพียงแต่มีความเชื่อมโยงกับประวัติศาสตร์มาของการเล่นละครเงา แต่ยังเกี่ยวข้องกับประวัติศาสตร์ศิลปะของมนุษยชาติด้วย ภาพตัดกระดาษเป็นรูปเงาดำเป็นทั้งการเปิดช่องว่างและจำกัดพื้นที่ว่างในเวลาเดียวกัน มีลักษณะที่ลึกลับและชวนให้เกิดจินตนาการได้ไม่สิ้นสุด ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของเทพนิยาย ภาพเงาดำจึงได้ถูกนำมาใช้เป็นภาพประกอบเทพนิยายอันโด่งดังหลายเรื่องด้วยกัน (ศิริشنا สว่างเนตร, 2557) สอดคล้องกับการใช้แสดงควบคู่กับการฉายแสงไฟ

- เทคนิค ความต่อเนื่องหรือความลื่นไหลของภาพนั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อการรักษาสมดุลขององค์ประกอบทุก ๆ อย่าง รวมถึงความเป็นเอกภาพ และความกลมกลืนที่เป็นหนึ่งเดียวกันในแต่ละเฟรม แต่ละภาพ แต่ละนาที่ที่เชื่อมต่อเรียงร้อยประสานกันกับคำบรรยายหรือดนตรีที่ลงตัวเป็นอย่างมาก ซึ่งนั่นคือความพิเศษ เป็นคุณลักษณะเฉพาะที่ศิลปินแต่ละคนย่อมมีเอกลักษณ์เป็นของตัวเองและมีศิลปินในด้านนี้ที่เป็นที่ยอมรับในความสามารถ รวมทั้งท่าทางและการเคลื่อนไหวในการทำงานศิลปะวาดทราายนั้น มีความสอดคล้องกับลักษณะ ศิลปะการแสดงสด (Performance Art) ที่เป็นศิลปะเกี่ยวกับการใช้ร่างกาย ในฐานะเป็นสื่อทางศิลปะร่างกาย และเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการสร้างสรรค์ผลงานของศิลปิน ในช่วงปี ค.ศ. 1960 การใช้ร่างกายร่วมกับผลงานจิตรกรรม ถูกนิยามลักษณะผลงานอีกชื่อหนึ่งว่า แอ็คชั่นเพนติ้ง (Action Painting) ช่วงเวลาปีค.ศ. 1980 นับเป็นช่วงเวลาที่เกิดศิลปะในลักษณะที่เรียกว่า “สหวิทยาการ” มีวิธีการแสดงออกอย่างไร้ขีดจำกัด สื่อศิลปะได้ถูกพัฒนามาอย่างต่อเนื่องและมีความเด่นชัด ศิลปะการแสดงสดได้พัฒนาควบคู่กับ

เทคโนโลยีมาโดยตลอด มีการนำสื่อหลากหลายและสื่อสมัยใหม่มาประยุกต์ใช้จนสามารถเรียกได้ว่า มัลติมีเดียการแสดงสด (Multimedia Performance) มัลติมีเดียการแสดงสด มีการเพิ่มจำนวนการใช้สื่อในการฉายละครการเต้น และศิลปะการแสดงสด โดยใช้ทั้งหน้าจอภาพยนตร์และจอวิดีโอโม니터 เป็นต้น (จารุพัฒน์ นาคพันธ์, 2558)

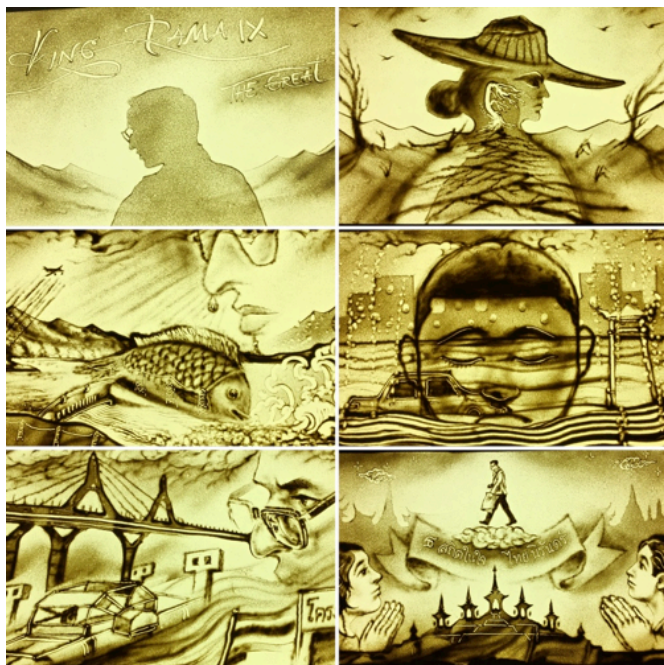
- เสียงดนตรีประกอบ ศิลปะการวาดภาพด้วยทรายถือว่าเป็นศิลปะร่วมสมัย ที่บูรณาการใช้สื่อวิธีการและวัสดุทางศิลปะร่วมกับศาสตร์แขนงต่างๆ เช่น นักดนตรี นักแสดง ศิลปินด้านทัศนศิลป์ เป็นต้น การแสดงศิลปะการวาดภาพด้วยทราย ระยะเวลาในการชมงานในแต่ละนาที มีการเคลื่อนไหว ผันแปร เปลี่ยนแปลงทุกช่วงจังหวะเวลา เช่นเดียวกับดนตรี ในการแสดงศิลปะการวาดภาพด้วยทรายลักษณะแสดงสด จึงนิยมแสดงควบคู่ไปพร้อม ๆ กับการบรรเลงดนตรี โดยผลงานชิ้นนี้ใช้บทเพลงที่นำมาประกอบในการวาดภาพครั้งนี้ทั้งหมด 6 เพลง คือบทเพลง “ต้นไม้ของพ่อ, ในหลวงในดวงใจ, พระราชาในนิทาน, เหตุผลของพ่อ, รูปที่มีทุกบ้าน, ในหลวงของแผ่นดิน” เพราะมีเนื้อหาสอดคล้องกับภาพที่ปรากฏ

สรุปผล

ผู้วิจัยพบว่า องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย ลักษณะในการสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทำงานที่ใช้สื่อแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างธรรมชาติ และเทคโนโลยี วัสดุ “ทราย” ใช้ชนิดของทรายที่ขุดได้บนพื้นดินหรือดูดจากใต้พื้นดิน เรียกว่า “ทรายบก” ซึ่งเหมาะสมและให้ผลตรงตามความต้องการในการสร้างสรรค์มากกว่าชนิดอื่น การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย ใช้ทรายในลักษณะนี้เท่านั้น กล่องไฟหรือตู้ไฟสร้างจากวัสดุที่มีความแข็งแรงคงทนสามารถรับน้ำหนักได้ดี อาทิ ไม้หรือวัสดุจำพวกของแข็ง อาทิ อลูมิเนียม เหล็ก หรือทำจากไฟเบอร์ เป็นต้น พื้นที่สำหรับวาด มักนิยมทำจากกระจกตัดแสง และอะคริลิคแบบขุ่น มีความหนา 5 มิลลิเมตร เป็นอย่างน้อย หรือมากกว่านั้นขึ้นไป ลักษณะที่โปร่งแสงไม่มาก คือ มีความขุ่นเพื่อให้ปริมาณของแสงลอดผ่านได้พอสมควร สีส่วนใหญ่เกือบทั้งหมดที่นิยมใช้มักเป็นสีขาว เรื่องของขนาดของตู้หรือกล่องไฟส่วนใหญ่ขึ้นอยู่กับปัจจัยเรื่อง รูปร่าง ร่างกาย ขนาดของอวัยวะของผู้สร้างสรรค์แต่ละคนว่ามีขนาดใหญ่หรือเล็ก การกำหนดความกว้าง ยาว สูงจึงขึ้นอยู่กับปัจจัยของแต่ละบุคคลที่จะตั้งค่าขนาดตามแต่ที่แต่ละคนถนัดหรือต้องการ ดวงไฟ – หลอดไฟ พบว่าการเลือกใช้จะขึ้นอยู่กับขนาดของตู้ ระยะห่างระหว่างจุดติดตั้งไฟกับกระจก ขนาดพื้นที่ในการทำงานทั้งแบบที่เป็นหลอดชนิดไส้วัสดุเป็นแก้วหรือหลอดแบบใหม่อย่างเช่นหลอดไฟ Led ข้อควรระวังนั้นคือความปลอดภัยของความปลอดภัยของหลอดไฟในการใช้งานเป็นระยะเวลานาน ๆ ติดต่อกันว่าจะไม่ร้อนมากจนเกิดประกายไฟหรือการลุกไหม้ขึ้น โปรเจกเตอร์และกล่องเหนื่อศีรษะไฟ รวมทั้งกระบวนการในการจัดเก็บ หรือบันทึกผลงานเอาไว้หลังจากที่ทำงานเสร็จ ส่วนใหญ่พบว่าเก็บไว้

ในรูปแบบของไฟล์ภาพเคลื่อนไหวในลักษณะเดียวกับวีดีโอ ภาพยนตร์ หรือผลงานอะนิเมชัน นิยมใช้กล้องถ่ายภาพคุณภาพสูงติดตั้งไว้ในตำแหน่งเหนือศีรษะ เพื่อแสดงภาพที่เกิดและดำเนินตลอดระยะเวลาที่แสดงผลงานไปพร้อม ๆ กับการบันทึกผลงานไปด้วยในเวลาเดียวกัน ชนิดหรือระบบสัญญาณที่ต่างกันไปตามลักษณะของพื้นที่ เช่น เอเชีย ยุโรป หรือ อเมริกาเป็นต้น ลักษณะผลงานเป็นภาพเคลื่อนไหวแบบที่ละเอียด โดยใช้การเคลื่อนไหวของมือและท่าทาง การใช้ มือ นิ้วหรืออุปกรณ์เพียงเล็กน้อยอย่างเช่น พู่กัน หรือไม้ขนาดเล็ก ในการสร้างรูปร่างเพื่อให้ทรายปรากฏกลายเป็นรูปร่าง รูปทรง 2 มิติ สีดำ หรือสีน้ำตาลเข้ม เพื่อควบคุมทราย บนโต๊ะ ตู้ หรือ กล้องไฟ ที่มีแหล่งกำเนิดแสงอยู่ด้านล่าง งานลักษณะนี้หากมีข้อผิดพลาดจะไม่สามารถแก้ไขได้ ต้องเริ่มใหม่ทั้งหมด โดยภาพแต่ละภาพ เฟรมแต่ละเฟรม ถูกวาดออกมาเป็นภาพทิ้งไว้เพียงชั่วคราวไม่กี่วินาทีจะถูกเปลี่ยนหรือลบ เพื่อให้เกิดมีพื้นที่ว่างใหม่ สำหรับการวาดภาพหรือเฟรมถัดไป และผลงานจึงไม่สามารถเก็บเป็นรูปธรรมได้เหมือนอย่างศิลปะรูปแบบอื่น ๆ ผู้สร้างและผู้ชมต่างต้องใช้สมาธิ ความสนใจ พินิจพิจารณาภาพแต่ละภาพในขณะที่ภาพเหล่านั้นปรากฏไปพร้อม ๆ กับการมองและคิดถึงเรื่องราวต่าง ๆ ที่ถูกเล่าผ่านความเงียบ ถือเป็นเสน่ห์และคุณค่าทางสุนทรียศาสตร์ขั้นสูงที่เป็นเสน่ห์ที่ซ่อนเร้นในงานศิลปะรูปแบบนี้โดยเฉพาะ

การสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์ศิลปะการวาดภาพด้วยทราย เนื้อหาบอกเล่าเรื่องราวพระอัจฉริยภาพของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 9 ความยาวกว่า 8 นาที เช่น การประดิษฐ์สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ความห่วงใยที่ทรงมีต่อสิ่งแวดล้อม และความรักที่พระองค์ทรงมีต่อพสกนิกรและประเทศของพระองค์ เป็นต้น ปรับปรุง ประยุกต์เป็นผลงานสร้างสรรค์ชิ้นใหม่ในงานวิจัยชิ้นนี้ ด้านเทคนิคการวาดเน้นความพิถีพิถัน น้ำหนัก ความลงตัว สมบูรณ์อย่างมาตามหลักการขององค์ประกอบทางศิลปะแบบวิจิตรศิลป์ อันถูกต้องกับจิตและรสนิยมทางศิลปะในประเทศไทย ที่ผลงานส่วนใหญ่มักเป็นผลงานในแนวทาง “ลัทธินิยม” เหมือนจริง ด้านรูปแบบใช้ลักษณะภาพเงาดำที่เป็นทั้งการเปิดช่องว่างและจำกัดพื้นที่ว่างในเวลาเดียวกัน มีลักษณะที่ลึกกลับและชวนให้เกิดจินตนาการได้ไม่สิ้นสุด ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของเทพนิยาย เช่น เรื่องราวของวิรูปบุษ เป็นต้น รูปแบบใช้รูปร่างแบบภาพเงาดำ (silhouette) ลักษณะเหมือนจริง ที่อาศัยการใช้น้ำหนัก ระบาย เส้นรอบนอกที่คมชัดและมีสีที่บดคลั่งกับการใช้แสดงควบคู่กับการฉายแสงไฟ บทเพลงที่นำมาประกอบในการวาดภาพครั้งนี้ทั้งหมด 6 เพลง คือบทเพลง “ต้นไม้ของพ่อ, ในหลวงในดวงใจ, พระราชาในนิทาน, เหตุผลของพ่อ, รูปที่มีทุกบ้าน, ในหลวงของแผ่นดิน” เพราะมีเนื้อหาสอดคล้องกับภาพที่ปรากฏ

ภาพที่ 3 ภาพการแสดงสดศิลปะการวาดทราย

ที่มา : สมพงษ์ ลิระศิริ, 2562

อภิปรายผลการวิจัย

จากงานวิจัย การสร้างองค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย เพื่อสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย ผลงานชุด “๕ สถิตในใจ ไทยนิรันดร์” ความยาว 8 นาที

องค์ความรู้ในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย รูปแบบ ความหมาย เครื่องมือ วัสดุอุปกรณ์ และขั้นตอนเทคนิควิธีการ สามารถอภิปรายผลได้ดังนี้

- การวาดภาพด้วยทราย มีลักษณะในการสร้างสรรค์เป็นกระบวนการทำงานที่ใช้สื่อแบบบูรณาการร่วมกันระหว่างธรรมชาติ และเทคโนโลยี สอดคล้องกับบทความของ Professor Phani Tetali และ Manisha Swarnkar ว่า การใช้ทรายเป็นสื่อในการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเป็นอีกมิติหนึ่งของศิลปิน ศิลปะที่เกิดจากทรายรวมกับการใช้กล่องไฟหรือตู้ไฟ มีพื้นที่สำหรับวาด มักนิยมทำจากกระจกตัดแสง และอะคริลิคแบบขุ่น และต้องใช้โปรเจกเตอร์และกล่องเหนือศีรษะไฟ ส่วนใหญ่พบว่าเก็บไว้ในรูปแบบของไฟล์ภาพเคลื่อนไหวในลักษณะเดียวกับวิดีโอ ภาพยนตร์ หรือผลงานอะนิเมชัน นิยมใช้กล่องถ่ายภาพคุณภาพสูงติดตั้งไว้ในตำแหน่งเหนือศีรษะ เพื่อแสดงภาพที่เกิดและดำเนินตลอดระยะเวลาที่แสดงผลงานไปพร้อม ๆ กับการบันทึกผลงานไปด้วยในเวลาเดียวกัน ชนิดหรือระบบสัญญาณที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของพื้นที่ เช่น เอเชีย ยุโรป หรือ อเมริกาเป็นต้น

- รูปแบบในการเล่าเรื่อง พบว่าสอดคล้องกับปิยะฉัตร วัฒนพานิช (2559) เรื่อง การเล่าเรื่องในภาพยนตร์แอนิเมชันยอดนิยมในบริบทสากล อันเป็นแนวความคิดหลักของเรื่องที่ต้องการสื่อสารให้กับผู้ชม ฉาก(Setting) หรือพื้นหลังที่ใช้เสริมในการเล่าเรื่อง มีความหมายในการสร้างสรรค์ไม่ต่างจากพื้นหลังในงานจิตรกรรมที่ถือเป็นองค์ประกอบด้านเวลา(Time) และพื้นที่(Space) ซึ่งมี 4 องค์ประกอบ ได้แก่ (1) ยุคสมัย (period) (2) ระยะเวลา (duration) ที่เป็นลักษณะเหนือความจริง กล่าวคือ ระยะเวลาในภาพเพียง 1 วินาทีที่เกิดขึ้นขณะชมภาพ อาจจะทำให้เรื่องราวในระยะเวลาเป็น เดือน เป็น ปี หรือทั้งชีวิตของตัวละครตั้งแต่เกิดจนตาย เป็นต้น (3) สถานที่ (location) (4) ความขัดแย้ง สิ่งสำคัญที่ปรากฏในตัวตนเพื่อสื่อความหมายมีอีก 2 สิ่ง คือ สัญลักษณ์ทางภาพ คือ องค์ประกอบหนึ่งของเรื่องที่เป็นวัตถุ สถานที่ หรือสิ่งมีชีวิตที่ถูกนำเสนอซ้ำ ๆ และ สัญลักษณ์ทางเสียง คือเสียงต่าง ๆ ที่ถูกใช้เพื่อแสดงความหมายอื่น ๆ เพื่อเปรียบเทียบความหมาย หรือเพื่อแสดงวัตถุประสงค์ของตัวละคร เช่น เสียงปรบมือ ใน Conjuring (2013) เป็นต้น พบว่าผู้ชมมีสมาธิและนั่งชมตลอดเวลาที่ทำการแสดงนั้นหมายถึง ผู้ชมมีสมาธิและความสนใจต่อเนื้อหาในผลงานอย่างมาก สอดคล้องกับผลการศึกษาศิลปะการวาดทรายและภาพเคลื่อนไหวทราย (Sand Art and Animation) ของ ซีเนีย ซิมโมโนวา ศิลปินวาดทรายชาวยูเครน

- ลักษณะผลงาน เป็นการใช้พื้นที่ว่าง ในแบบโมโนโทน ที่เป็นลักษณะขัดแย้งแบบ ขาวจัด ดำจัด เพื่อสร้างสรรค์ภาพ หรือรูปทรงต่าง ๆ ที่สวยงาม สอดคล้องกับงานวิจัย “ศิลปะภาพเงาดำของ คาร์ล วอล์สเตอร์ : การพลิกคตินิยมที่มีต่อชาวแอฟริกัน-อเมริกัน” ของ ศิริขนา สุว่างเนตร ว่า ภาพเงาดำ (silhouette) หมายถึง รูปที่เกิดจากเส้นรอบนอกที่คมชัดและมีสีทึบของศีรษะ ร่างกาย หรือกลุ่มคนเพื่อสื่อสารแนวความคิดต่าง ๆ ตามความต้องการของศิลปินแต่ละคนโดยใช้การเคลื่อนไหวของมือและท่าทาง การใช้ มือ นิ้วหรืออุปกรณ์เพียงเล็กน้อยอย่างเช่น พู่กัน หรือไม้ขนาดเล็ก ในการสร้างรูปร่างเพื่อให้ทรายปรากฏกลายเป็นรูปร่าง รูปทรง 2 มิติสีดำ หรือสีน้ำตาลเข้ม

การสร้างสรรค์ผลงานสร้างสรรค์ศิลปะการวาดภาพด้วยทราย กระบวนการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะวาดภาพด้วยทราย มีดังนี้ โดย 1.) การเตรียมทำแบบร่าง 2.) เตรียมอุปกรณ์ และการเผยแพร่ภาพผลงาน 3.) ทดลองฝึกปฏิบัติการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะวาดภาพด้วยทราย 4.) การแสดงผลงานศิลปะวาดภาพด้วยทราย ผลที่ได้จากการสร้างสรรค์ผลงานและใช้องค์ความรู้ด้านการทำงานศิลปะด้วยทราย ที่เป็นแนวทางสิ่งใหม่เกิดขึ้นได้ผลสำเร็จอย่างเด่นชัดดังนี้

- เนื้อหา สอดคล้องกับ ปวีณอร พรหมณี (2554) เรื่อง เทคนิคการเล่าเรื่อง ที่ผู้วิจัยนำไปใช้เพื่อถ่ายทอดเรื่องราวด้วยศิลปะการวาดภาพด้วยทรายว่า “การเล่าเรื่อง (Story telling)” ซึ่งเป็นการบอกเล่าเรื่องราว ความรู้ต่าง ๆ ที่อยู่กับตัวบุคคล (Tacit knowledge) จากประสบการณ์การดำเนินชีวิต เรื่องที่ซาบซึ้ง ประทับใจ มุมมองการเล่าเรื่อง (Point of View) ที่นำมาใช้เรื่องเล่าอาศัย

มุมมองการเล่าเรื่องแบบ ไม่ปรากฏผู้เล่าเรื่อง เพื่อให้ผู้ชมเสมือนยืนมองดูเหตุการณ์ได้เกิดระยะห่างเป็นต้น โดยจุดมุ่งหมายในการเล่าเรื่องตามทฤษฎีดังกล่าว เป็นกลวิธีในการเล่าเรื่องด้วยรูปแบบที่สร้างความแปลกใหม่จากเดิมตามคุณลักษณะของศิลปินในยุคปัจจุบันที่แสวงหากลวิธีการเล่าเรื่องแบบใหม่ ๆ พบว่าทำให้ผลงานสร้างสรรค์สามารถบรรลุวัตถุประสงค์ตามที่ได้ตั้งเป้าหมายด้าน“สัญลักษณ์” ที่ใช้ในผลงานสร้างสรรค์ ผ่านตำแหน่งต่าง ๆ ของพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 9 อันเป็นจุดเด่นอย่างหนึ่งในงานสร้างสรรค์ครั้งนี้ ซึ่งพบว่าได้ผลเป็นอย่างดี ผู้ชมมีอารมณ์ร่วมไปตลอด ณ ขณะที่ชมผลงาน มีการแสดงความรู้สึกออกมา อาทิ การหลั่งน้ำตา รอยยิ้ม เป็นต้น ซึ่งสอดคล้องกับ กฤตยา เอกฉนวนนท์.(2558) เรื่อง การสร้างสรรค์และการใช้สัญลักษณ์เพื่อตีความหมายภาพถ่ายของ สุริยพล ศรีอำไพ ที่พบว่าสัญลักษณ์ที่ถูกนำมาใช้ผ่านภาพต่าง ๆ ที่บรรจุในแก่นเรื่อง (Theme) โดยงานสร้างสรรค์ในวิจัยนี้มุ่งหมายที่จะเสนอพระวิริยะอุตสาหะของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 9 ที่ทรงอุทิศพระวรกายเพื่อราษฎรและพลกนิกรของพระองค์ ผ่านพระราชกรณียกิจ พระอัจฉริยภาพ หลักปรัชญาความพอเพียง มั่งคั่ง อย่างยั่งยืนแก่คนไทย ตามเศรษฐกิจพอเพียงที่ถ่ายทอดไปสู่ชุมชน รวมถึงแสดงแนวพระราชดำริ และหลักการทรงงานด้านต่างๆ ที่เกี่ยวข้องกับพระราชกรณียกิจ พระอัจฉริยภาพในด้านต่าง ๆ อาทิ “น้ำ” เรื่องราวแสดงถึงอิทธิพลของน้ำที่มีต่อมนุษย์ ที่ต้องศึกษา เรียนรู้และเข้าใจ รวมถึงการนำเสนอทฤษฎีและแนวพระราชดำริในการแก้ปัญหา ผ่านโครงการของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 9 เช่น การประดิษฐ์สร้างสรรค์นวัตกรรมใหม่ ความห่วงใยที่ทรงมีต่อสิ่งแวดล้อมและความรักที่พระองค์ทรงมีต่อพลกนิกรและประเทศของพระองค์ เป็นต้น ปรับปรุง ประยุกต์เป็นผลงานสร้างสรรค์ชิ้นใหม่

- เทคนิคการวาดเน้นความพิถีพิถัน น้ำหนัก ความลงตัว สมบูรณ์อย่างมากตามหลักการของ องค์ประกอบทางศิลปะแบบวิจิตรศิลป์ อันถูกกับจริตและรสนิยมทางศิลปะในประเทศไทย ที่ผลงานส่วนใหญ่มักเป็นผลงานในแนวทาง “ลัคนิยม” เหมือนจริง ด้านรูปแบบใช้ลักษณะภาพเงาดำที่เป็นทั้งการเปิดช่องว่างและจำกัดพื้นที่ว่างในเวลาเดียวกัน มีลักษณะที่ลึกลับและชวนให้เกิดจินตนาการได้ไม่สิ้นสุด ซึ่งสอดคล้องกับธรรมชาติของเทพนิยาย เช่น เรื่องราวของ วีรบุรุษ เป็นต้น รูปแบบใช้รูปร่างแบบภาพเงาดำ (silhouette) ลักษณะเสมือนจริง ที่อาศัยการใช้น้ำหนัก ระยะ เส้นรอบนอกที่คมชัดและมีสีที่สอดคล้องกับการใช้แสดงควบคู่กับการฉายแสงไฟ

- บทเพลง หรือการบรรเลงเสียงเพลง หรือการประกอบกับคำบรรยาย ที่ใช้ในการแสดงไปพร้อม ๆ กัน ศิลปินสามารถเลือกเพลงที่มีแนวเพลงต่าง ๆ หรือลักษณะที่แตกต่างกันออกไป เพื่อปลดปล่อยอารมณ์ความรู้สึก พร้อม ๆ กับเพิ่มความน่าสนใจในการถ่ายทอดเนื้อหาในรูปแบบศิลปะการแสดงสดอย่างมีชีวิตชีวา บทเพลงที่นำมาประกอบในการวาดภาพครั้งนี้ทั้งหมด 6 เพลง คือ บทเพลง “ต้นไม้ของพ่อ, ในหลวงในดวงใจ, พระราชาในนิทาน, เหตุผลของพ่อ, รูปที่มีทุกบ้าน, ในหลวงของแผ่นดิน” เพราะมีเนื้อหาสอดคล้องกับภาพที่ปรากฏ

- พื้นที่ สถานที่จัดแสดงงาน มีลักษณะเป็นพื้นที่กลางแจ้งไม่ใช่ภายในตัวอาคาร มีเพียงวัสดุกันแดดและฝนเท่านั้น ไม่มีผนังหรือกำแพง หรือพื้นที่กันลม แฉลง หรืออุปสรรคทางธรรมชาติ เป็นต้น ดังนั้นการแสดงผลงานที่จบลงด้วยความราบรื่นผู้วิจัยพบว่า เป็นหลักฐานและเครื่องมือตรวจสอบ ประเมินที่สะท้อนให้เห็นถึงประสบการณ์ ความเชี่ยวชาญ ความเป็นมืออาชีพ ความรู้และความเข้าใจอย่างสูงในรูปแบบศิลปะการวาดภาพด้วยทราย จนสามารถวางแผนจัดการ และควบคุมแก้ปัญหาต่าง ๆ จนสามารถทำให้ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทรายนั้น เสร็จสมบูรณ์ และสำเร็จตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้

- การเผยแพร่ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย ได้ใช้ช่วง “เวลา” ที่ตรงกับการระลึกถึงพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 9 เป็นช่วงแสดงผลงานอีกด้วย ซึ่งสอดคล้องกับพิมพ์ สุนทรวีรกุล (2551) ที่ได้กล่าวโดยสรุปว่าการเล่าเรื่องเป็นส่วนหนึ่งของประสบการณ์ทางสังคม และยังช่วยเพิ่มพูนประสบการณ์ในการดำรงชีวิตให้กับตนเอง เพื่อการอยู่ร่วมกันอย่างมีปฏิสัมพันธ์ต่อสรรพสิ่งในโลก ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นสามารถนำไปพัฒนาใช้สร้างสรรค์ผลงานด้วยองค์ความรู้ และสอดคล้องกับ รัตนา ประยูรรักษ์ (2545) เรื่อง วิธีการดำเนินงานของการเล่าเรื่อง ที่ใช้ในการถ่ายทอดเรื่องราวด้วยศิลปะการวาดภาพด้วยทราย โดยใช้รูปแบบในการเล่าใช้กระบวนการเล่าเรื่องตามทฤษฎีการเล่าเรื่อง (Narrative Theory) ที่พบว่าทั้งภาพยนตร์หรือละคร แม้แต่ในด้านนิเทศศาสตร์ ได้แก่ การประชาสัมพันธ์ วารสารศาสตร์ โฆษณา วิทยูโทรทัศน์ หรือแม้แต่ในงานสร้างสรรค์ การแสดงทางทัศนศิลป์ในปัจจุบันก็ล้วนต้องใช้ “เล่าเรื่อง” ด้วยกันทั้งสิ้น และถือเป็นการประยุกต์ใช้แนวคิดทฤษฎีนี้กับงานวิจัยที่มีจุดประสงค์เกี่ยวข้องกับการรับรู้ของมนุษย์ พบว่าได้ผลตอบรับจากผู้ชมเป็นอย่างดี และสอดคล้องกับ บารนี บุญทรง (2552) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง ชีวิตและคุณูปการของ โจเซฟ แคมป์เบลล์ (Joseph Campbell) ต่อการศึกษาเทพปกรณัม ที่พบว่า แนวคิดของ โจเซฟ แคมป์เบลล์ ที่เสนอแนวคิดการเล่าเรื่องแบบการเดินทางของวีรบุรุษ (The Hero's Journey) มาเป็นโครงสร้างในการเล่าเรื่องมาใช้วางแผนการในการออกแบบแบบร่างในการเล่าเรื่องและดำเนินการสร้างสรรค์ โดยใช้รูปแบบพระบรมฉายาลักษณ์ของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 9 มาเป็นตัวละครเอก (Protagonist) สอดคล้องกับ พนกร วรรณ (2559) ที่ได้ทำการวิจัยเรื่อง รูปที่มีทุกบ้าน: ชีวิตทางสังคมของพระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว ในหลวงรัชกาลที่ 9 โดยผู้วิจัยเจตนาไม่ใช่พระบรมฉายาลักษณ์ของพระองค์เต็มพระพักตร์ทั้งใบหน้า เพื่อสะท้อนความเชื่อมั่นถึงความเลื่อมใสและศรัทธาต่อพระองค์ท่าน รวมทั้งเพื่อขับเน้นความทรงจำผ่านการพบเห็นของผู้รับชมให้ดังเรื่องราวที่ถูกบันทึกเอาไว้ในหัวใจออกมา พบว่าได้ผลเป็นอย่างดี

สร้างผลการรับรู้ในวงกว้าง รวมทั้งได้เผยแพร่ศิลปะการวาดภาพด้วยทรายเป็นภาพเคลื่อนไหวในพื้นที่สังคมออนไลน์ อีกครั้งในช่วงหลังเวลาที่แสดง ทำให้เพิ่มจำนวนการรับรู้และการเข้าถึงผลงานเพิ่มขึ้นมากยิ่งขึ้นไปอีก มีการแสดงความคิดเห็นจากผู้เข้าชมอันเป็นเหมือนการถูกประเมินผลงานโดยผู้ชมอย่างเป็นรูปธรรมน่าเชื่อถือ ซึ่งผลก็ปรากฏว่า สอดคล้องกับข้อความที่ปรากฏในสื่อต่าง ๆ

อาทิ “นักท่องเที่ยวและชาวต่างชาติ แห่ชื่นชมพระบารมีในหลวงรัชกาลที่ 9 ร่วมน้อมรำลึกในพระมหากรุณาธิคุณ ในงาน “ ๕ สถิติในใจไทยนิรันดร์” ส่วนใหญ่ทั้งหมดให้การชื่นชมและตอบรับเป็นอย่างดี ซึ่งเป็นผลดีต่อวงการศิลปะและก่อให้เกิดกระแสทางสังคมในทางที่ดียิ่งขึ้นไปด้วย

ภาพที่ 4 ภาพการแสดงสดศิลปะการวาดทราย
ที่มา : สมพงษ์ ลิระศิริ, 2562)

ข้อเสนอแนะการวิจัย

ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

1. ควรมีการส่งเสริมและศึกษา พัฒนา เผยแพร่ ถ่ายทอดองค์ความรู้ในด้านศิลปะการวาดภาพด้วยทราย
2. ควรนำองค์ความรู้ที่เกี่ยวกับศิลปะการวาดภาพด้วยทราย มาใช้สร้างประโยชน์ให้กับวงการศิลปะ
3. ส่งเสริมการนำองค์ความรู้และการสร้างสรรค์ผลงานศิลปะการวาดภาพด้วยทราย ไปประยุกต์ในงานประเภทอื่น ๆ หรือศาสตร์อื่น ๆ อาทิ ศิลปะบำบัด

ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

1. การพัฒนาผลงานสร้างสรรค์ศิลปะการวาดภาพด้วยทราย ควรทำต่อเนื่องและค้นหากระบวนการในการสร้างสรรค์ใหม่ ๆ และแนวทางประยุกต์ใช้กับสื่อใหม่ ๆ เพื่อให้สามารถ นำไปปรับใช้หรือประยุกต์ให้สามารถอยู่ร่วมกับสภาวะ การเปลี่ยนแปลงของยุคสมัยได้
2. ศึกษารูปแบบ กระบวนการ ความเชื่อมโยงระหว่างศาสตร์ในการถ่ายทอดและเกิดการรับรู้ในลักษณะสื่อหลายสื่อ ที่สร้างการรับรู้เรื่องราวต่าง ๆ ไปพร้อม ๆ กัน ด้วยภาพเคลื่อนไหวกับเสียง ดนตรีหรือการบรรยายไปในเวลาเดียวกัน

3. พัฒนาผลงานสร้างสรรค์ศิลปะการวาดภาพด้วยทราย ให้สามารถนำไปใช้ประโยชน์ใน ส่วนของจิตใจและสัมผัสทั้ง 5 (Mine & Sensation) ให้มากขึ้น

4. สนับสนุนให้มีการใช้วัสดุธรรมชาติ ที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม และใช้ประโยชน์ในด้าน เทคโนโลยี ควบคู่ไปกับการคำนึงถึงสุขภาพของผู้สร้างสรรค์เองด้วย ซึ่งจะทำให้การสร้างสรรค์ผลงานศิลปะเกิดประโยชน์

เอกสารอ้างอิง

- กฤตยา เอกฉมามนธ์.(2558). การสร้างสรรค์และการใช้สัญลักษณ์เพื่อตีความหมายภาพถ่ายของ สุรีย์พล ศรีอำไพ ,ศิลปศาสตรมหาบัณฑิต (นิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการ
คณะนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการจัดการ สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
จารุพัฒน์ นาคพันธ์.(2558). ศิลปะแสดงสดจากความเชื่อเกี่ยวกับปรากฏการณ์พญานาค.
ปริญญาศิลปบัณฑิต สาขาทัศนศิลป์ (ทฤษฎีศิลป์) ภาควิชาทฤษฎีศิลป์
คณะจิตรกรรมประติมากรรม และภาพพิมพ์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.
บารณี บุญทรง. (2552). ชีวิตและคุณูปการของโจเซฟ แคมป์เบลล์ต่อการศึกษาเทพปกรณัม.
วิทยานิพนธ์ ศิลปศาสตรดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาคติชนวิทยา มหาวิทยาลัยนเรศวร.
ปิยะฉัตร วัฒนพานิช,อุบลวรรณ เปรมศรีรัตน์.(2559).การเล่าเรื่องในภาพยนตร์แอนิเมชันยอดนิยม
ในบริบทสากล,วารสารนิเทศศาสตร์และนวัตกรรมการ นิศา•ปีที่ 3 ฉบับที่ 1 หน้า 181-200
ประพิศ พงศ์มาศ.(2555). พระราชพิธีตรียัมปวาย – ตรีปวาย(พิธีโล้ชิงช้า) ,นิตยสารศิลปากร •
ปีที่ 55 ฉบับที่ 3 หน้า 102-109
พนธกร วรภมร.(2559). รูปที่มีทุกบ้าน: ชีวิตทางสังคมของพระบรมฉายาลักษณ์รัชกาลที่ 9.
สังคมวิทยา และมานุษยวิทยาฉบับบัณฑิต สาขาวิชามานุษยวิทยา
คณะสังคมวิทยาและมานุษยวิทยา มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์.
พิมพ์พร สุนทรวิริยกุล. (2551). กระบวนการประกอบสร้างอุดมการณ์ในละครโทรทัศน์ไทยในช่วง
ภาวะวิกฤตทางการเมือง. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต ภาควิชาการสื่อสารมวลชน
คณะนิเทศศาสตร์ บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
ภัณฑิรา ภูริโรจน์ และคณะ. (2546). พัฒนาทักษะชีวิต 2, พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพฯ :
ลองไไลฟ์ เอ็ด จำกัด.
รัตนา ประยูรรักษ์. (2545), การประกอบสร้างความเป็นจริง และการตัดสินใจตกเป็นข่าวด้วยการ
เล่าเรื่อง ในหนังสือพิมพ์. นิเทศศาสตรมหาบัณฑิต คณะนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย.
วิชัย วรยศอำไพ. (2542). ทรัพยากรแร่ทรายในประเทศไทย. กรุงเทพฯ: ฝ่ายแร่และหินอุตสาหกรรม
กองเศรษฐธรณีวิทยา กรมทรัพยากรธรณี.

วิรุณ ตั้งเจริญ.(2555).การศึกษาศิลปกรรมร่วมสมัย : การเรียนรู้และสร้างสรรค์,วารสารสถาบัน
วัฒนธรรม และศิลปะ ปีที่ 14 ฉบับที่ 1 หน้า 14

ศิรินา สว่างเนตร.(2557). ศิลปะภาพเงาดำของคาร่า วอล์คเกอร์ : การพลิกคตินิยมที่มีต่อชาว
แอฟริกัน-อเมริกัน. ศิลปะมหาบัณฑิต สาขาวิชาทฤษฎีศิลป์ ภาควิชาทฤษฎีศิลป์
บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยศิลปากร

Professor Phani Tetali and Manisha Swarnkar IDC, IIT Bombay /Sand Art and Animation
[ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.dsource.in/resource/sand-art-and-animation>
(วันที่ค้น 18 ธ.ค. 2560)

Kseniya Simonova [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก <http://www.simonova.tv/> [https://en.wikiped](https://en.wikipedia.org/wiki/Kseniya_Simonova)
[ia.org/wiki/Kseniya_Simonova](https://en.wikipedia.org/wiki/Kseniya_Simonova) (วันที่ค้น 16 พ.ค. 2562)

“การเขียนเนื้อหาสาระทางวิชาการจากการสร้างสรรค์ศิลปะ, วิชาการสร้างสรรค์ศิลปะสร้างสรรค์,
ศิลปะ-วิจัย, การวิจัยศิลปะ.” [ออนไลน์]. เข้าถึงได้จาก [http://www.mua.go.th/users/he-](http://www.mua.go.th/users/he-commission/t-visit%20project/t-visit%20book%202/00--5.pdf)
[commission/t-visit%20project/t-visit%20book%202/00--5.pdf](http://www.mua.go.th/users/he-commission/t-visit%20project/t-visit%20book%202/00--5.pdf)
(วันที่ค้น 10 สิงหาคม 2560)

ปวีณอร พรหมณี, เทคนิคการเล่าเรื่อง [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก [https://www.gotoknow.org/](https://www.gotoknow.org/posts/456068)
[posts/456068](https://www.gotoknow.org/posts/456068) (วันที่ค้น 6 ธ.ค. 2562)

ราตรี วิเศษฐ์สุรวงศ์ ศิลปินยูเครนวาดทรายถายในหลวง [ออนไลน์].เข้าถึงได้จาก
HTTP://CAREBEST2555.BLOGSPOT.COM/2012/01/BLOG-POST_1201.HTML
(วันที่ค้น 16 พ.ค. 2562)

